

naštevati, kaj še ti nemčurji s svojo pisavo vpletajo — bi potreboval celo polo, omenim še samo to, pišejo kako da baje sedanji duhovni pridigvajo sovražstvo do bližnjega in sicer do nemca. In da bi ti zviteži še boljše kmetu se prilizali, rabijo v svojo zvijačo tudi povesti rajnega Slomškega — brez da bi se spomnili, da so njim Mariborski nemčurji „Katzenmuziko“ napravili, — za to, ker so bili narodnjak, ki jih je dan danes malo. Pa poznamo Vas liberalne ptičke, in Vam odprto povemo, da Vaše zvijače Vam ne bodo nič koristile — če ravno tako priliznjeno k nam govorite, z Vašim „Prijeteljem“, ker dobro vemo, da Vam je za sv. vero, in Kristusove prilike toliko kakor psičku za česnik; vemo tudi dobro, da se čres ali zoper sv. vero ne sme nič govoriti še menje pa pisati, ker hvala Bogu imamo še krščanskega vladarja — ter tudi ojstro kazensko postavo zoper enako djanje, torej nas s tem ni Vam treba slepiti. Vemo kaj je naš odrešenik bodi si v prilikah ali v svojih naukih učil brez da bi nas Vi na njegove prilike opominjali. — Poznali smo in dobro vemo, kdo so bili visoko častiti in nam nepozabljivi vladika rajni Slomšek, ter so še vednem spominu njihovi spisi in prilike, ki so nam tudi boljše znane kakor Vam, ter se Vam predrznemo reči, da se morete sramovati, — njih povesti rabiti v Vašo zvijačo — od starših narodnjakov pa naj to velja, da ako bi še oni živeli, bi Vam nemčurjem, tukaj na spodnjem Stajerskem uže bilo odklenkalo, kar Vam pa skoraj bo. To pa da se Vi gospodje liberalci, vselej in povsod zaganjate na naše narodne poslance, temu se ne čudimo, ker vemo da so Vam hud trn v peti, kakor si na primer, prizadevati, črniti dr. Vošnjaka in Hermana — s tem da sta tudi za petrolejevi davek glasovala — in Bog ve, kaj vse sklatite v Vaših liberalnih listih. A mi smo pa čisto drugih mislih o teh rečeh, ter se ne jezimo nad tem, ker vemo da niso oni tega krivi, ker vemo, da so v državnem zboru blizo dvajset let gospodarili gospodje liberalci — vemo tudi da se je država pod njihovim gospodarstvom, veliko zadolžila, katerega dolga pa še ogromno število je — plačan pa biti more — — ta — dolg pa moramo mi vsi državljani plačati — torej ni čuda če tudi sedajni poslanci nove davke nalagaja — in denar iščejo pri raznovrstnih davkih za poravnanje ovih od liberalcev storjenih dolgov. Ali mislite Vi gospodje liberalci naj bi ta dolg sedajni konservativni in narodni poslanci svojim imetjem poravnali, ali pa morebiti bi to naj storila, g. dr. Vošnjak in Herman, ne tega niso dolžni, ampak vsi skup bomo mogli nositi to državno breme, ki so nam ga liberalci, svojim neprevidnim gospodarstvom naložili. Tudi vemo, kdo nam je zakrivil veliki zemljiški davek, kojega bomo v

prihodnjem letu plačevali — nihče drugi kakor liberalci, ki so samo pri obravnavi zemljiškega davka porabili iz državne blagajnice blizo trideset milijonov gold. — In Vi se še predrznete, nam legati in pisati, da so sedajni poslanci to zakrivil? Ne mislite si, da tako malo vemo o teh rečeh, ker še poznamo može, ki so pri tistih komisijonih bili, in ti niso ne Vošnjak in ne Herman. — Mnogi so slovenski Judeži, ki bi za par grošov nas vse v sužnost prodali, ako bi jim bilo mogoče. Vas pa gospod urednik tega mladega liberalca je vredno omilovati, če nimate pri odvetniškem poslu boljših možganov, kakor pri vredovanji tega revnega lističa in Vas ni varno kakemu klientu kot zastopnika priporočati. Vsem tistim gospodom priporočevalcem tega „Kmetkega prijatelja“, naj veljajo besede slavnega pesnika, ki pravi:

Grom ga vdari iz višine
Izdajalca domovine.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar so Tirolcem in Koroščem vsled povodnji revnim dovolili 700.000 gl. podpore iz državne blagajnice; vse dežele in mnogo ljudi daruje doneskov ovim siromakom. — V gosposko zbornico bode kmalu imenovanih več konservativnih gospodov, ki bodo šolska bremena zlasti kmetiskim ljudem polajšali, kar so liberalci ondi zabranili. Sicer pa so nemški liberalci zadnji čas v tej reči začeli drugače misliti. V Beljaku na Koroškem je zborovalo društvo „Deutscher Verein“ ki nasvetuje spravo z nemškimi konservativci tako, da jim liberalci privolijo šletno šolo spremeniti v šestletno, in postavijo za strogo posvečevanje nedelj in praznikov; konservativci pa bi potem morali pomagati Taaaffejevo ministerstvo prevrči in Slovane potlačiti. To kaže na veliko slabost pa tudi slepoto nemških liberalcev! — Poslanec g. Schneid je zaradi bolehnosti položil poslanstvo za Ljubljano; Slovenci so župana Grasellija postavili za kandidata. To je bila srečna misel! Nemčurji tišijo Schafferja naprej pa bo zastonj, čeravno ga židovska Tagespošta debelo hvali. — Iz Trsta poročajo zopet žalostne reči. Ko je c. k. namestnik Depretis v razstavi začel deliti svetinje itd. svirala je vojaška godba na bližnji ladiji cesarjevo pesem in druge. Naenkrat pokne bomba in zdrobi dvema vojakoma nogi in rani več ljudij. Zločinec pa je zginil na malem čolnici, da ga ni najti. Namestnik Depretis prepoveduje slovenske zastave, zapoveduje slovenskim županom cesarja nemški nagovoriti, sploh vsak kihljajček pri Slovencih se mu nevaren zdi, italijanskim morilecem in rogoviležem pa ne umé dela ustaviti. — Hrvatim imajo sedaj veliko veselje, ker je njihov največji narodnjak škof Strosmajer jim v Dija

kovaru dokončal prekrasno stolno cerkev. K blagoslovljenju sta Strosmajerju čestitala papež in cesar. — V Kotorskem bilo je 27 mož obsojenih v ječo od 8 let do 7 mesecev, ker so se bili vstaje udeležili.

Vnanje države. Egipčevsko deželo imajo sedaj Angleži in je ne bodo kmalu zapustili, saj iz dobra ne. V Kahiri je nekdo na železniški postaji ogenj napravil. Strelivo se vname in med strašnim pokanjem zgori; mnogo ljudi je ubilo. — Iz Rima se je strašna novica med svet poslala: papež so baje v vrtu Vatikanem sprehajali se, pred vratami stojijo italijanski vojaki in teh eden je na sv. očeta ustrelil pa ni zadel. Vendar novine nekatere to tajijo. Sicer pa se katoliškej Cerkvi slaba godi na Italijanskem, papež imenujejo škofe, a poveljna vlada tem ne pusti do škofovskih sedežev ter jim brani pristop v škofovska poslopja. — Nemški kancelar Bismark se je Angležem ponudil v zaveznika. Ti so se nekaj časa branili, a naposled pritrtili in tako Francozom in zavezi s Francosko slovo dali; to pa zato, da bi zamogli Egipt sami pridržati in Francozom vsak upliv ondi odrezati. Ti so vsled tega močno razburjeni, ker vedó, da je temu Bismark kriv. Zato obračajo Francozi svoje oči v Italijo in Rusijo, kateri se čutite od Angležev in Bismarka uže dolgo razžaljeni. Ker so vse te države strahovito orožane, bati se je res vojske. — Ruski car pride baje kmalu v Vašavo; zoper Nemce je pa ves narod razdražen in v Kurlandiji bilo je uže več nemških plemičev ustreljenih. — Rumuni, Bolgari in Srbi začeli so se drug drugemu bližati in iščejo zaveze med seboj. — Bolgarski knez snubi hčer črnogorskega kneza, Zorko, ki dobi 3 milijone rubeljev dote od ruskega carja. — Greški kralj se je s Turki porazumel na mirnem in dobi nekoliko krajev ob macedonskej meji brez vojske.

Za poduk in kratek čas.

Dubrovnik.

IV. Dubrovnik je zibelj jugoslovanskih vil. On je rodno mesto mnogih pesnikov, učenjakov in umetnikov, ki so doma ali na tujem širili slavo Dubrovniško. Dubrovnik je bil vrt, iz kterega se je dozorel in pošiljal nepokvarjen sad v Italijo, Španijo, Francijo, v Turčijo, Rusijo in druge kraje, kder so Dubrovčani služili kot kardinali, ministri, generali, knezi, učitelji. Književnost Dubrovniška je pričela v polovini 15. veka, je cvetela najlepše proti koncu 18. veka in jela veneti v 18. stoletji. Gojevala se je v treh jezicih: latinskem, italijanskem in slovanskem. Ni je skoro stroke, v kterej ne bi se bili odlikovali Dubrovčani. Rektori Paduankega vseučilišča so bili Dubrovaški sinovi; n. p. l. 1397. Ranjina; l. 1492. Roza; l. 1579. Din-

ko Zlatarić, domač pesnik, ki je umrl l. 1607. Leta 1415. je bil v Padovi profesor bogoslovja Dubrovčan Serafin Bunić; l. 1811 Baselj in l. 1730. Žurković. Na pariški sorboni (vseučilišče tako imenovano po svojem ustanovitelji Robertu Sorbonu, dvornem kapelanu Ludovika IX.) je slul l. 1421. Ivan Stojković, ki je po ukazu papeža Eugenija IV. dne 19. maja 1431. l. odprl Basilejski občni zbor z vvodnim nagovorom. Modroslovje sta učila v Padovi l. 1622. Gjuro in l. 1631. Cerva; v Sieni Zuzeri; v Rimu in Florenciji Rajmund Kunić, vrli prelagatelj grških klasikov v latinščino; v Boloniji Remedelli, v Rimu Benedikt Stojković; v Milanu Bernard Zamanja, filolog na glasu. Kot matimatikarja slovita Marino Getaldić v Rimu in Josip Bosković v Parizu; kot zdravnik Galeotti v Boloniji in v Rimu Baljivi. Stjepan Gradić, čuvar vatikanske biblioteke, bil je učen, da sta ga papeža Urban VIII. in Aleksander VI. zvala orakelj onega časa.

Pesništvo počenja z Minčetićem in Gjurom Gržičem. Za tima sledé Mavro Vetranić, Stjepan Gučetić (napisal („Dervišjado“), Andrija Čubranović, Nikola Nalješković in Marin Držić. Razvijali so pesništvo po načinu sosedne Italije. Izvirneje so popevali Dinko Ranjina, Dinko Zlatarić in Dinko Čubranović. Tako je dospelo pesništvo do cveta, ki se je najlepše razvil in do najlepšega sadu dozorel v treh največjih jugoslovanskih pesnikih: Ivanu Gundulić-u, Zjonu Palmotić-u in Ignjatu Žurković-u, ki so dalmatinski Dante, Petrarca in Ariosto. Tem trem pesnikom se bližajo Ivan Bunić Vučević, Vladislav Minčetić in Palmotić Dionorić. V 18. veku je utihnila v Dubrovniku vila pesnica vsled hudih nesreč, ki so mah za mahom zadevale nesrečno mesto. Od katastrofe na Kosovem polji je ohranil le Dubrovnik od jugoslovanskih dežel neodvisnost do l. 1808. Vlada je bila aristokratska v poslednjih letih obstoječa iz 50—60 vladstev ali plemičev, ki so bili razporedjeni 1. v veliki zbor, 2. v senat in 3. v mali zbor. Vsem je bil načelnik ali predsednik knez, ki je bil le za mesec dni voljen, v katerem času je moral stanovati v palači in je nikoli zapustiti izvemši, kedar je bila kaka javna slovesnost. Ta samostalnost je nehala l. 1808. po zapovedi Napoleona I., ki se je polastil Raguse. Francozi so pozidali na visokem hribu tvrdujavo: forte imperiale, s ktere oznanujejo sedaj raznobarvane zastave prihod in odhod parnikov in ladij. Pozneje je bil Dubrovnik izročen Avstrijskemu cesarju, pod kterega žezlom se zopet vzdiga, ker skrbno neguje trgovino, ki je vir sreče in bogastva Dubrovčanov. Sedaj šteje mesto kacic 6000 stanovnikov in 1000 pravoslav- nih, ki imajo novo, prav dično cerkvico. Ima gimnazijo, zavod za najdenice, bolnišnico in narodno gledališče. Luka Gruž ali Gravosa po-